

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DIH-023-64(3)/15/JS

Warszawa, 10 września 2015 r.

DECYZJA DIH-1/ 60 /2015

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.), art. 1 ust. 3 i art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 148 z późn. zm.) oraz art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 678), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu odwołania przedsiębiorcy Tadeusza Toczyńskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą BioManiac.pl Produkty Ekologiczne Tadeusz Toczyński we Wrocławiu od decyzji Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej we Wrocławiu z 23 czerwca 2015 r. (nr akt sprawy: KBP-ŻG.8361.15.2015), którą ww. przedsiębiorcy wymierzono karę pieniężną w wysokości 500,00 zł (słownie: pięćset złotych) z tytułu wprowadzenia do obrotu czterech partii artykułów rolno-spożywczych, nieodpowiadających jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej, z uwagi na niewłaściwe oznakowanie, **utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję.**

UZASADNIENIE

W toku kontroli przeprowadzonej od 27 stycznia do 17 lutego 2015 r. przez inspektorów reprezentujących Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej we Wrocławiu – zwanego dalej również „*Dolnośląskim WIH*” – w delikatesach BioManiac we Wrocławiu przy ul. Komuny Paryskiej 83 C, należących do przedsiębiorcy Tadeusza Toczyńskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą BioManiac.pl Produkty Ekologiczne Tadeusz Toczyński we Wrocławiu - zwanego dalej również „*stroną*” – zakwestionowano niewłaściwe oznakowanie czterech partii ocenionych produktów o łącznej wartości 188,70 zł, w tym prawidłowość zamieszczenia na stronie sklepu internetowego obowiązkowych informacji na temat tych środków spożywczych , tj.:

- 1) jednego opakowania a’300g wyrobu deklarowanego jako „bezglutenowe musli Goji Bio” zwanego dalej „*musli*” o wartości 17 zł wyprodukowanego we Francji, na opakowaniu

którego producent uwidoczniał nazwę „Muesli sans gluten avec 54% de fruits et graines oléagineuses” (bezglutenowe musli z 54% zawartością z owoców i nasion roślin oleistych) oraz zadeklarował:

- zawartość jagody goji w ilości 2,7% i zawartość nasion w ilości 20%,
- wartość energetyczną w 100g produktu 1699kJ/406kcal,
- zawartość sodu – 0,025g;

natomiast dystrybutor tego wyrobu Bio Planet Sp. z o.o. w Wikłowej Wsi na etykiecie w języku polskim zadeklarował nazwę „bezglutenowe musli GOJI BIO 300g” oraz zadeklarował:

- zawartość jagody goji w ilości 3 %, zawartość nasion w ilości 22% oraz zawartość owoców 32%,
- wartość energetyczną w 100g produktu 1620kJ/388kcal,
- zawartość sodu – 0,08g.

Z kolei na stronie sklepu internetowego stwierdzono:

- brak nazwy lub firmy i adresu podmiotu działającego na rynku spożywczym, pod którą nazwą lub firmą jest wprowadzany na rynek środek spożywczy,
- podanie niepełnych informacji o wartości energetycznej, którą zaprezentowano w niewłaściwej kolejności,
- brak podkreślenia za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego ją od reszty wykazu składników, substancji lub produktów powodujących alergię lub reakcje nietolerancji (płatki sojowe),
- brak informacji o zawartości owoców jagody goji i nasion,
- poprzedzenie wykazu składników napisem „skład produktu” zamiast „składniki”.

Powyższe, zdaniem Dolnośląskiego WIIH, stanowiło naruszenie:

- art. 7 ust. 1 lit a, art. 9 ust. 1 lit d, g, h, art. 14 ust. 1, art. 17 ust. 1 i 4, art. 18 ust. 1, art. 21 ust. 1 lit b oraz art. 30 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektywy Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. U. UE L 304 z 22.11.2011 r., s. 18 z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 1169/2011” oraz

- art. 8 ust. 1 i art. 16 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. UE L 31 z 1.2.2002 s. 1 z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 178/2002” ;

2) siedmiu opakowań a’40 g budyniu morelowego bezglutenowego ekologicznego zwanego dalej „budyniem” o wartości 31,50 zł, wyprodukowanego w Republice Czeskiej, z uwagi na zamieszczenie na stronie sklepu internetowego nieprawidłowych lub niepełnych informacji dotyczących:

- braku nazwy lub firmy i adresu podmiotu działającego na rynku spożywczym, pod którą nazwą lub firmą jest wprowadzany na rynek środek spożywczy,
- podania niepełnej informacji o wartości odżywczej oraz w niewłaściwej kolejności,
- nieprawidłowego podania informacji o zawartości węglowodanów (na stronie – 0, a na opakowaniu 85,7),
- braku danych dotyczących zawartości soli,
- braku informacji na temat warunków przechowywania i warunków użycia,
- braku komunikatu dodatkowego „referencyjna wartość spożycia dla przeciętnej osoby dorosłej (8400 kJ/ 2000 kcal/dzień)”,
- podania niezgodnie z deklaracją producenta informacji o treści „składniki pochodzące z upraw ekologicznych, objęte certyfikatem kontroli KEZ o.p.s.011043”, zamiast „certyfikat – CZ-BIO-001” jak podano na opakowaniu,
- poprzedzenia wykazu składników napisem „skład produktu” zamiast „składniki”.

Powyższe, zdaniem Dolnośląskiego WIIH, stanowiło naruszenie:

- art. 7 ust. 1 lit a, art. 9 ust. 1 lit g, h, art. 14 ust. 1, art. 18 ust. 1, 30 ust. 1 i 32 ust. 5 rozporządzenia 1169/2011,
- art. 8 ust. 1 i art. 16 rozporządzenia 178/2002;

3) ośmiu opakowań vacuum (o różnej masie netto - łącznie 1,884 kg) kielbasy parzonej potaśnianki cienkiej zwanej dalej „kielbasą” o wartości 94,20 zł, wyprodukowanej przez firmę Nowicki Naturalnie Jacek Nowicki, Potaśnia, ul.Gruszowa 5, 63-500 Ostrzeszów, ze względu na poprzedzenie wykazu składników napisem „skład produktu” zamiast „składniki” oraz zamieszczenie na stronie sklepu internetowego nieprawidłowych lub niepełnych informacji dotyczących:

- braku nazwy lub firmy i adresu podmiotu działającego na rynku spożywczym, pod którą nazwą lub firmą jest wprowadzany na rynek środek spożywczy,

- użycia sformułowania „waga przybliżona 0,3 – 0,6 kg”, podczas gdy masa netto opakowań wahała się od 0,194 kg do 0,274 kg,
- braku informacji na temat warunków przechowywania,
- poprzedzenie wykazu składników napisem „skład produktu” zamiast „składniki”.

Powyższe, zdaniem Dolnośląskiego WIIH, stanowiło naruszenie:

- art. 7 ust. 1 lit a, art. 9 ust. 1 lit g, h, art. 14 ust. 1, art. 18 ust. 1 rozporządzenia 1169/2011,
- art. 8 ust. 1 i art. 16 rozporządzenia 178/2002;

4) czterech opakowań makaronu bezglutenowego BIO a’ 250 g zwanego dalej „*makaronem*” o wartości 46 zł, wyprodukowanego we Włoszech, gdyż na opakowaniu oryginalnym producent w wykazie składników wyszczególnił mąkę kukurydzianą (79,2%), mąkę ryżową (19,8%) oraz lecytynę słonecznikową, zaś w oznakowaniu umieszczonym przez dystrybutora Eko-Wital Sp. z o.o. z Warszawy stwierdzono, że:

- w wykazie składników brakowało informacji o procentowej zawartości mąki kukurydzianej i mąki ryżowej oraz nie wyszczególniono lecytyny słonecznikowej,
- nie podano wartości odżywczej i energetycznej zadeklarowanych przez producenta,
- użyto nieprawidłowego sformułowania „najlepiej spożyć przed końcem” poprzedzającego datę minimalnej trwałości, zamiast „najlepiej spożyć przed”.

Z kolei na stronie sklepu internetowego stwierdzono:

- brak nazwy lub firmy i adresu podmiotu działającego na rynku spożywczym, pod którą nazwą lub firmą jest wprowadzany na rynek środek spożywczy,
- że wykaz składników poprzedzono napisem „skład” zamiast „składniki”,
- brak pełnych informacji o wartości energetycznej oraz zaprezentowanie danych w niewłaściwej kolejności, tj.: „białko, węglowodany, tłuszcz i błonnik” zamiast „tłuszcz w tym kwasy tłuszczowe nasycone, węglowodany w tym cukry, białko, sól”,
- brak informacji o zawartości soli,
- nieprawidłową informację o zawartości: białka (7,06 g, a na opakowaniu 6,5 g), węglowodanów (77,6 g, a na opakowaniu 78,5 g) i błonnika (3,93 g, a na opakowaniu 1,2 g),
- nieprawidłową nazwę produktu „makaron ryżowy BOB budowniczy BIO” w stosunku do nazwy podanej na etykiecie dystrybutora - „makaron bezglutenowy BIO”.

Powyższe, zdaniem Dolnośląskiego WIIH, stanowiło naruszenie:

- art. 7 ust. 1 lit a, art. 9 ust. 1 lit h, art. 14 ust. 1, art. 18 ust. 1 i pkt 1 lit. a załącznika X rozporządzenia 1169/2011,

– art. 8 ust. 1 i art. 16 rozporządzenia 178/2002.

Powyższe ustalenia udokumentowano w Protokole kontroli z 17 lutego 2015 r. (nr akt kontroli: KBP-ŻG.8361.15.2015).

Pismem z 15 maja 2015 r., Dolnośląski WIIH zawiadomił stronę o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, kary pieniężnej z tytułu wprowadzenia do obrotu czterech ww. partii artykułów rolno-spożywczych, nieodpowiadających jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej, z uwagi na niewłaściwe oznakowanie. Jednocześnie strona została poinformowana o prawie do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zobowiązana do złożenia oświadczenia dotyczącego wysokości osiągniętych obrotów w 2014 r. Strona skorzystała z przysługującego jej prawa i w piśmie z 9 czerwca 2015 r. podała wartość obrotów sklepu za 2014 r. oraz wniosła o niekaranie jej i skorzystanie z takich funkcji kontroli jak np. instruktaż. Zdaniem strony wymierzenie kary pieniężnej w wysokości 500 zł będzie zbyt surowe w stosunku do popełnionych uchybień, ponieważ sklep działał w chwili kontroli dopiero od dziewięciu miesięcy.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, decyzją z 23 czerwca 2015 r. (nr akt sprawy: KBP-ŻG.8361.15.2015) Dolnośląski WIIH, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, wymierzył ww. przedsiębiorcy karę pieniężną w wysokości 500 zł (słownie: pięćset złotych) za wprowadzenie do obrotu ww. czterech partii artykułów rolno-spożywczych (musli, budyniu, kielbasy, makaronu) nieodpowiadających jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej, z uwagi na niewłaściwe oznakowanie.

Pismem z 25 lipca 2015 r., strona złożyła do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – zwanego dalej również „Prezesem UOKiK” – odwołanie od ww. decyzji, wnosząc o umorzenie nałożonej kary, względnie zastosowanie pouczenia. Zdaniem strony kara została wymierzona niesłusznie i jest niewspółmierna od stwierdzonych uchybień. Na wstępie przedsiębiorca wskazał, że nieprawidłowe oznakowanie stwierdzono tylko w przypadku czterech produktów spośród kilkuset oferowanych przez niego, co w jego opinii oznacza, że nieprawidłowości wystąpiły na znikomej ilości towarów, a zatem stopień jego winy oraz ewentualna szkodliwość są znikome. Strona podkreśliła ponadto, że swoją działalność prowadzi dopiero od dziewięciu miesięcy, a więc niewielkie niedociągnięcia, jak to ujęła, mogą się jeszcze zdarzać. Strona stwierdziła, że rolą Inspekcji Handlowej nie jest nakładanie na siłę grzywien, a raczej wyszukiwanie uchybień i takie pouczanie przedsiębiorcy, aby w przyszłości uchybienia się nie zdarzały. Strona wskazała, że już na etapie kontroli wnioskowała o zastosowanie wobec niej pouczenia i nienakładanie kary grzywny, gdyż samo pouczenie w zupełności by wystarczyło. W związku z tym wyraziła pogląd, że w jej przypadku nakładanie na nią kary jest sankcją nadmiernie uciążliwą, nieproporcjonalną i zbyt daleko idącą. W dalszej kolejności strona zauważyła, że o ile nieprawidłowe opisy na stronie internetowej sklepu wynikają z jej winy, to już nieprawidłowe oznakowanie opakowań produktów nie są wynikiem jej działań lub zaniechań. Strona

podkreśliła, że to nie ona wprowadziła przedmiotowe produkty do obrotu, ona je jedynie odsprzedawała. Powołała się przy tym na definicję „wprowadzania do obrotu” utrwaloną w uchwałach Sądu Najwyższego i na tej podstawie wyprowadziła wniosek, że w jej przypadku żaden z towarów nie został przekazany do obrotu po raz pierwszy, stąd karanie jej będzie niezasadne. Następnie strona zarzuciła organowi pierwszej instancji, że w decyzji wskazał szereg naruszonych aktów prawnych, jednak w żadnym miejscu nie wytłumaczył czy te akty obowiązują na terenie RP, czy dotyczą strony jako sprzedawcy oraz czy te konkretne akty prawne są podstawą do nałożenia kary. Ponadto strona wyraziła wątpliwość, że skoro kontrolujący w żaden sposób nie kwestionowali jakości oferowanych przez nią wyrobów, a jedynie ich opis to czy przepis powołany w decyzji jako podstawa do ukarania może w ogóle mieć zastosowanie. Następnie strona stwierdziła, że w prawie karnym można karać jedynie za przewinienia wyraźnie określone w prawie oraz że zakazane jest stosowanie wykładni rozszerzającej. Na koniec swoich wywodów strona podkreśliła, że w jej sklepie został wprowadzony „system HACAP”, co oznacza że stosuje się w nim najwyższe standardy co do jakości obsługi oraz oferowanego towaru.

Pismem z 13 sierpnia 2015 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów poinformował ww. przedsiębiorcę, iż przed wydaniem rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie, stronie biorącej udział w postępowaniu administracyjnym przysługuje, na podstawie art. 10 Kpa prawo do zapoznania się z aktami sprawy, a także wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Strona skorzystała z przysługującego jej prawa i w rozmowie telefonicznej wyraziła swoje niezadowolenie odnośnie stosowanych procedur przez organ pierwszej instancji. Ponadto stwierdziła, że nie została poinformowana o możliwości zapoznania się z aktami.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 rozporządzenia 178/2002, podmioty działające na rynku spożywczym i pasz zapewniają, na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach będących pod ich kontrolą, zgodność tej żywności z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności i kontrolowanie przestrzegania tych wymogów. W myśl art. 17 ust. 2 tego rozporządzenia, państwa członkowskie wprowadzają w życie prawo żywnościowe oraz monitorują i kontrolują przestrzeganie przez podmioty działające na rynku spożywczym i pasz odpowiednich wymogów prawa żywnościowego na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji. W tym celu Państwa Członkowskie zachowują system oficjalnych kontroli i innych działań stosownych do okoliczności, z uwzględnieniem informowania opinii publicznej o bezpieczeństwie i ryzyku związanym z żywnością i paszami, nadzorem nad bezpieczeństwem żywności i pasz oraz innych działaniach monitorujących, obejmujących wszystkie etapy produkcji, przetwarzania i dystrybucji. Państwa Członkowskie ustanawiają również zasady dotyczące środków i kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia prawa żywnościowego i paszowego. Ustanowione środki i kary powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

W myśl przepisu art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 178/2002 prawo żywnościowe ma na celu ochronę interesów konsumentów i powinno stanowić podstawę dokonywania przez konsumentów świadomego wyboru związanego ze spożywaną żywnością. W szczególności, zgodnie z art. 16 tego rozporządzenia, etykietowanie, reklama i prezentacja żywności nie może wprowadzać konsumentów w błąd.

Wyjaśnienie zakresów odpowiedzialności podmiotów za informacje przekazywane konsumentom na temat żywności, o której to odpowiedzialności mowa, w art. 17 rozporządzenia nr 178/2002 znalazło także odzwierciedlenie w art. 8 rozporządzenia 1169/2011. Podmiotem działającym na rynku spożywczym odpowiedzialnym za informację na temat żywności jest podmiot, pod którego nazwą lub firmą jest wprowadzany na rynek dany środek spożywczy lub – jeżeli ten podmiot nie prowadzi działalności w Unii – importer danego środka na rynek Unii (art. 8 ust. 1 tego rozporządzenia). Podmiot odpowiedzialny za informację na temat żywności zapewnia obecność i rzetelność informacji zgodnie z mającym zastosowanie prawem dotyczącym informacji na temat żywności oraz z wymogami odpowiednich przepisów krajowych (art. 8 ust. 2 rozporządzenia). Bez uszczerbku dla tej zasady, podmioty działające na rynku spożywczym zapewniają przestrzeganie w przedsiębiorstwach pozostających pod ich kontrolą wymogów prawa dotyczącego informacji na temat żywności i odpowiednich przepisów krajowych mających znaczenie dla ich działalności i upewniają się, że wymogi te są spełnione (art. 8 ust. 5 tego rozporządzenia).

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o jakości handlowej, wprowadzane do obrotu artykuły rolno-spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta. Definicja jakości handlowej zawarta w art. 3 pkt 5 ustawy o jakości handlowej obejmuje m.in. wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania artykułów rolno-spożywczych, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

Informacje na temat żywności nie mogą wprowadzać w błąd, w szczególności co do właściwości środka spożywczego, a w szczególności co do jego charakteru, tożsamości, właściwości, składu, ilości, trwałości, kraju lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji, o czym mówi art. 7 ust. 1 odpowiednio lit. a rozporządzenia 1169/2011. W myśl zaś art. 7 ust. 2 tego rozporządzenia, informacje na temat żywności muszą być rzetelne, jasne i łatwe do zrozumienia dla konsumenta.

Każdy, kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, zgodnie z art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, podlega karze pieniężnej w wysokości do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno-spożywczych do obrotu, nie niższej jednak niż 500 zł.

Ustalając wysokość kary pieniężnej, wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej, na podstawie art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej, uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, zakres naruszenia, dotychczasową działalność podmiotu działającego na rynku artykułów rolno-spożywczych i wielkość jego obrotów.

Rozporządzenie 1169/2011, stosuje się do podmiotów działających na rynku spożywczym na wszystkich etapach łańcucha żywnościowego, na których ich działania dotyczą przekazywania konsumentom informacji na temat żywności. Ma ono zastosowanie do wszelkich środków spożywczych przeznaczonych dla konsumenta finalnego, w tym do środków spożywczych dostarczanych przez zakłady żywienia zbiorowego i do środków spożywczych przeznaczonych do dostarczenia do zakładów żywienia zbiorowego (art. 1 ust. 3).

Zgodnie z art. 14 ust. 1 lit. a) rozporządzenia 1169/2011 „Bez uszczerbku dla wymogów informacyjnych określonych w art. 9 w przypadku żywności opakowanej oferowanej do sprzedaży za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość: obowiązkowe informacje na temat żywności, z wyjątkiem danych szczegółowych określonych w art. 9 ust. 1 lit. f), muszą być dostępne przed ostatecznym dokonaniem zakupu i muszą znajdować się w materiałach towarzyszących sprzedaży na odległość lub być dostarczane z użyciem innych właściwych środków wyraźnie określonych przez dany podmiot działający na rynku spożywczym. Kiedy używane są inne właściwe środki, obowiązkowe informacje na temat żywności dostarcza się bez obciążania konsumentów dodatkowymi kosztami przez podmiot działający na rynku spożywczym”.

W niniejszej sprawie, w toku kontroli przeprowadzonej w delikatesach BioManiac należących do strony, stwierdzono, że wprowadzone do obrotu cztery ww. partie artykułów spożywczych o wartości 188,70 zł, nieodpowiadały jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej, z uwagi na niewłaściwe oznakowanie w tym prawidłowość zamieszczenia na stronie sklepu internetowego obowiązkowych informacji na temat tych środków spożywczych.

Mając na uwadze powyższe, organ pierwszej instancji uznał, że wprowadzone do obrotu cztery ww. partie artykułów było artykułami spożywczymi nieodpowiadającymi pod względem oznakowania jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej – co wyczerpało znamiona czynu określonego w art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej i skutkowało wymierzeniem stronie kary pieniężnej w wysokości 500 zł.

Jak wynika z art. 40a ust. 4 ustawy o jakości handlowej, kary pieniężne, o których mowa w ust. 1-3 tego artykułu, wymierza w drodze decyzji, właściwy ze względu na miejsce przeprowadzania kontroli wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej.

Wobec powyższego, Dolnośląski WIIH wymierzył w drodze decyzji powyższą karę przedsiębiorcy Tadeuszowi Toczyńskiemu prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą BioManiac.pl Produkty Ekologiczne Tadeusz Toczyński we Wrocławiu, tj. przedsiębiorcy, który wprowadził do obrotu zakwestionowane produkty.

Odwołując się od wydanej decyzji, strona wniosła o umorzenie nałożonej kary, względnie zastosowanie pouczenia. Zdaniem strony, rolą Inspekcji Handlowej nie jest nakładanie na siłę grzywien, a raczej wyszukiwanie uchybień i takie pouczanie przedsiębiorcy, aby w przyszłości uchybienia się nie zdarzały. Strona wskazała, że już na etapie kontroli wnioskowała o zastosowanie wobec niej pouczenia i nienakładanie kary grzywny, gdyż samo pouczenie w zupełności by wystarczyło. W związku z tym wyraziła pogląd, że w jej przypadku nakładanie na nią kary jest sankcją nadmiernie uciążliwą, nieproporcjonalną i zbyt daleko idącą.

Odnosząc się do powyższego Prezes UOKiK wskazuje, że przepis art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej jest wyrazem odpowiedzialności administracyjnej, która ma charakter obiektywny. Sam fakt zachowania noszącego znamiona deliktu administracyjnego, a więc zachowania naruszającego wynikającą z przepisu sankcjonowanego normę zakazu wprowadzania do obrotu nieodpowiadających jakości handlowej produktów, uzasadnia zastosowanie sankcji administracyjnej w odniesieniu do podmiotu naruszającego ten zakaz (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 stycznia 2013 r. sygn. akt VI SA/Wa 1501/12, wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 19 grudnia 2012 r. sygn. akt II GSK 1823/11 i z dnia 6 lutego 2013 r. sygn. akt II GSK 2171/11).

Nie ma więc znaczenia czy nieodpowiadający jakości handlowej produkt został wprowadzony do obrotu w wyniku nieświadomego, czy też niecelowego działania, oraz czy stwierdzone nieprawidłowości powstały na etapie produkcji, bez winy strony, gdyż stosownie do przepisów nie są to przesłanki do odstąpienia od wymierzenia kary. Należy także podkreślić, że przepis art. 40a tej ustawy, jest przepisem administracyjnym, a nie – wbrew przekonaniu strony – przepisem karnym i nie uzależnia on zastosowania sankcji od stwierdzenia winy po stronie podmiotu, który wprowadził do obrotu produkty niezgodne z wymaganiami jakości handlowej.

Należy zaznaczyć, że wymierzana na podstawie tego przepisu kara jest środkiem sankcjonującym naruszenie prawa żywnościowego, a celem regulacji jest ogólnie pojęty interes konsumentów, w szczególności zapewnienie, że nabywane przez nich artykuły rolno-spożywcze są właściwej jakości handlowej.

W związku z powyższym brak jest podstaw prawnych do odstąpienia lub anulowania kary wymierzonej przez organ pierwszej instancji. W kwestii nieproporcjonalnej i krzywdzącej kary w wysokości 500 zł, Prezes UOKiK podkreśla, że organ pierwszej instancji wymierzył stronie karę w minimalnej wysokości określonej ustawą o jakości handlowej.

Należy wskazać, że sam delikt administracyjny, czyli czyn zabroniony określony w art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, powstał w momencie wprowadzenia do obrotu środków spożywczych o niewłaściwej jakości handlowej, ujawnienie zaś tego deliktu w toku kontroli przez Dolnośląskiego WIIH zainicjowało wszczęcie postępowania administracyjnego zakończonego wydaniem decyzji wymierzającej stronie karę przewidzianą

w tym przepisie. Kontrola stanowi, w tym przypadku, narzędzie do ujawniania czynów zabronionych (deliktów administracyjnych), decyzja administracyjna zaś jest narzędziem technicznym do egzekwowania przepisów prawa poprzez wymierzanie kary za stwierdzony w trakcie kontroli czyn zabroniony (delikt administracyjny). Prezes UOKiK wskazuje, że przepis art. 40a ust. 4 ustawy o jakości handlowej jest jednoznaczny. Stanowi, że kara pieniężna, o której mowa m.in. w art. 40a ust. 1 pkt 3 wymierzana jest w drodze decyzji (podkreślenie Prezesa UOKiK) przez właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia kontroli wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej. W związku z powyższym przedmiot postępowania administracyjnego istniał w momencie dokonania czynu zabronionego. I do tego stanu faktycznego odnosi się zaskarżona przez stronę decyzja.

Ustosunkowując się do argumentu strony, że nieprawidłowe oznakowanie stwierdzono tylko w przypadku czterech produktów spośród kilkuset oferowanych przez nią, co oznacza, że nieprawidłowości wystąpiły na znikomej ilości towarów, Prezes UOKiK podkreśla, że kontrolą prawidłowości oznakowania objęto tylko cztery partie produktów a nie wszystkie stanowiące ofertę sklepu i wszystkie ocenione produkty zostały zakwestionowane. Powyższe ustalenia udokumentowano w Protokole kontroli z 17 lutego 2015 r. (nr akt kontroli: KBP-ŻG.8361.15.2015), który został podpisany bez uwag przez osobę upoważnioną do reprezentowania kontrolowanego. W związku z powyższym zaskarżona decyzja odnosi się do stanu faktycznego stwierdzonego podczas kontroli i produktów poddanych ocenie oznakowania. Ponadto w ww. protokole poinformowano o skutkach prawnych wynikających z art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej za wprowadzenie do obrotu artykułów rolno – spożywczych nieodpowiadających jakości handlowej określonej w przepisach oraz odpowiedzialności za nieprzestrzeganie przepisów prawa żywnościowego.

Okoliczność, na którą powołuje się strona w odwołaniu, że swoją działalność prowadzi dopiero od dziewięciu miesięcy, a więc niewielkie niedociągnięcia, jako to ujęła, mogą się jeszcze zdarzać – wbrew przekonaniu strony – została wzięta pod uwagę przy miarkowaniu kary. Okoliczność ta jednak nie może stanowić wystarczającej przesłanki do odstąpienia od wymierzenia kary. Obowiązkiem przedsiębiorcy prowadzącego działalność związaną z żywnością jest przestrzeganie wymogów prawa żywnościowego w przedsiębiorstwie będącym pod jego kontrolą. Strona jako profesjonalista na rynku miała obowiązek znać przepisy prawa związane z wykonywaną przez nią działalnością. Niedopełnienie obowiązku zapewnienia zgodności oferowanych produktów z wymogami powszechnie obowiązującego polskiego i europejskiego prawa żywnościowego musiało w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości skutkować wymierzeniem kary przewidzianej w ustawie o jakości handlowej. Należy przy tym pamiętać, że prawo to nie przewiduje możliwości zwolnienia się z tego obowiązku oraz stanowi, że jego nadrzędnym celem jest ochrona interesów konsumentów.

W dalszej kolejności strona wyraziła przekonanie, że to nie ona wprowadziła zakwestionowane produkty do obrotu, a jedynie je odsprzedawała. Powołała się przy tym na definicję „wprowadzania do obrotu” utrwaloną w uchwałach Sądu Najwyższego i na tej

podstawie wyprowadziła wniosek, że w jej przypadku żaden z towarów nie został przekazany do obrotu po raz pierwszy stąd karanie jej będzie niezasadne.

Odnosząc się do powyższego należy zauważyć, że ustawa o jakości handlowej w art. 3 pkt 4, definiując obrót, odsyła do art. 3 pkt 8 rozporządzenia nr 178/2002, zgodnie z którym wprowadzenie na rynek to posiadanie żywności lub pasz w celu sprzedaży, z uwzględnieniem oferowania do sprzedaży lub innej formy dysponowania, bezpłatnego lub nie oraz sprzedaż, dystrybucję i inne formy dysponowania. Przytoczona definicja wyraźnie określa krąg podmiotów wprowadzających do obrotu środki spożywcze, wliczając do nich obok producentów tych artykułów, każde następne ogniwo handlu. W świetle tej definicji, strona, choć nie jest producentem zakwestionowanych ww. partii produktów, wprowadziła je do obrotu, a zatem na gruncie prawa żywnościowego jest podmiotem wprowadzającym produkty do obrotu.

Podmioty działające na rynku spożywczym – a takim jest strona – zgodnie z art. 17 ust.1 rozporządzenia nr 178/2002, przywołanym również w uzasadnieniu do zaskarżonej decyzji, zapewniają na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach będących pod ich kontrolą, zgodność tej żywności z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności i kontrolowanie przestrzegania tych wymogów. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o jakości handlowej, wprowadzane do obrotu artykuły rolno-spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta. Na gruncie ww. przepisów strona jako detalista jest wprowadzającym do obrotu i odpowiada za jakość sprzedawanych środków spożywczych. Taką interpretację przepisów należało przyjąć także w związku z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 23 listopada 2003 r. w sprawie C-315/05 (Dz. U. C 331 z 30.12.2006 s. 14), wydanym w trybie prejudycjalnym, z którego wynika, że wprowadzający do obrotu może być odpowiedzialny za jakość, nawet w sytuacji, gdy ogranicza się on, jako zwykły dystrybutor do wprowadzania do obrotu produktu w postaci, w jakiej został mu dostarczony przez producenta. Określając ramy prawne tego wyroku, Trybunał Sprawiedliwości przywołał m.in. art. 3 pkt 3 oraz art. 17 rozporządzenia nr (WE) 178/2002, które definiują podmiot działający na rynku spożywczym oraz stanowią obowiązki tych podmiotów, a także państw członkowskich w zakresie przestrzegania wymogów prawa żywnościowego na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji.

Stanowisko w zakresie odpowiedzialności podmiotu wprowadzającego do obrotu produkty o niewłaściwej jakości handlowej zostało przedstawione wielokrotnie w orzecznictwie sądów krajowych m.in. w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 18 grudnia 2014 r. (sygn. II GSK 1304/13), z którego wynika, że nie tylko producent czy dystrybutor, ale także podmiot działający na rynku detalicznym odpowiada za jakość handlową środków spożywczych w swoim przedsiębiorstwie. Mając na względzie powyższe, należy stwierdzić, że w prawie żywnościowym pojęcie wprowadzania do obrotu

dotyczy każdego etapu obrotu i nie jest zawężone wyłącznie do pierwszego wprowadzenia na rynek jak w przypadku produktów przemysłowych.

Kolejny zarzut strony, jakoby organ pierwszej instancji w decyzji wskazał szereg naruszonych aktów prawnych, jednak w żadnym miejscu nie wytłumaczył czy te akty obowiązują na terenie RP i czy dotyczą strony jako sprzedawcy oraz czy te konkretne akty prawne są podstawą do nałożenia kary - nie zasługuje na uwzględnienie.

Strona stawiając ten zarzut wykazała się brakiem wiedzy w zakresie prowadzonej przez siebie działalności i nie zapoznała się z treścią tych przepisów po otrzymaniu decyzji. W treści przywołanych w zaskarżonej decyzji unijnych rozporządzeń wprost wskazane jest, że „Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich” (art. 55 rozporządzenia 1169/2011 oraz art. 65 rozporządzenia 178/2002). Należy także przypomnieć, że powołane w zaskarżonej decyzji przepisy przytaczane były również w Protokole kontroli z 17 lutego 2015 r. (KBP-ŻG.8361.15.2015), decyzji z 10 lutego 2015 r., zarządzającej wycofanie z obrotu opakowania musli oraz w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania administracyjnego z 15 maja 2015 r. W związku powyższym strona miała wystarczająco dużo czasu na chociażby zorientowanie się w obowiązujących regulacjach dotyczących prawa żywnościowego, zwłaszcza że każdy przedsiębiorca powinien znać przepisy dotyczące prowadzonej przez niego działalności.

Odnosząc się do twierdzenia strony zawartego w odwołaniu, że w jej sklepie został wprowadzony „system HACAP”, co oznacza że stosuje się w nim najwyższe standardy co do jakości obsługi oraz oferowanego towaru, Prezes UOKiK wyjaśnia, że zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. *o bezpieczeństwie żywności i żywienia* (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 594) HACCP (system analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli) jest to postępowanie mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa żywności przez identyfikację i oszacowanie skali zagrożeń z punktu widzenia wymagań zdrowotnych żywności oraz ryzyka wystąpienia zagrożeń podczas przebiegu wszystkich etapów produkcji i obrotu żywnością (podkreślenia UOKiK). System ten ma również na celu określenie metod eliminacji lub ograniczania zagrożeń oraz ustalenie działań korygujących, natomiast oznakowanie produktów jest elementem jakości handlowej określonej w ustawie o jakości handlowej. W związku w powyższym wdrożenie ww. systemu nie oznacza automatycznie spełnienia najwyższych standardów, a z pewnością nie oznacza zwolnienia strony spod odpowiedzialności z tytułu wprowadzenia do obrotu wyrobów niezgodnych z wymaganiami jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Ustosunkowując się do stwierdzenia, strony wyrażonej w rozmowie telefonicznej, że nie została poinformowana przez organ pierwszej instancji o możliwości zapoznania się z aktami sprawy, Prezes UOKiK stwierdził, że jest niezgodne ze stwierdzonym stanem faktycznym. Jak wynika z akt sprawy Dolnośląski WIIH pismem z 15 maja 2015 r. (KBP-ŻG.8361.15.2015) zawiadomił stronę o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej w związku z wprowadzeniem do obrotu czterech

partii środków spożywczych nieodpowiadających jakości handlowej określonej w przepisach. Jednocześnie w tym piśmie strona została poinformowana o prawie do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zobowiązana do złożenia oświadczenia dotyczącego wysokości osiągniętych obrotów w 2014 r. Powyższe zawiadomienie zostało doręczone stronie 3 czerwca 2015 r., co przedsiębiorca potwierdził własnoręcznym podpisem. Ponadto strona skorzystała z przysługującego jej prawa i w piśmie z 9 czerwca 2015 r. oprócz podania wartości obrotów sklepu za 2014 r. wypowiedziała się na temat przeprowadzonej kontroli oraz m.in. wniosła o niekaranie jej i skorzystanie takich funkcji kontroli jak np. instruktaż.

Podsumowując, w ocenie Prezesa UOKiK, w przedmiotowej sprawie zostały podjęte wszelkie niezbędne kroki do pełnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz jej prawidłowego załatwienia. Akta niniejszej sprawy dokumentują ustalony stan faktyczny, jego analizę oraz końcowe wnioski organu pierwszej instancji. Z akt tych wynika, że materiał dowodowy pozwalał jednoznacznie na przyjęcie, że strona wprowadziła do obrotu produkty niezgodne z przepisami jakości handlowej ze względu na brak wymaganego przepisami oznakowania w przypadku czterech produktów. Organ pierwszej instancji wydając zaskarżoną decyzję zebrał spójny i wyczerpujący materiał dowodowy, w sposób nie budzący wątpliwości dowodzący, że ustalony stan faktyczny daje podstawy do wymierzenia kontrolowanemu kary pieniężnej na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej. Dodać należy, że decyzja ta, wydana w oparciu o prawidłowo zebrany i rozpatrzony materiał dowodowy, zawierała uzasadnienie w szczególności w zakresie dokumentów na jakich organ oparł się wydając tę decyzję oraz jakie okoliczności uznał za udowodnione.

Kara pieniężna wynikająca z art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej w rozpatrywanym przypadku mogła wynieść do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie do obrotu nieprawidłowo oznakowanych ww. czterech partii artykułów rolno-spożywczych o wartości 188,70 zł, tj. maksymalnie 943,5 zł (5 x 188,70 zł). W omawianym przypadku organ pierwszej instancji wymierzył karę w minimalnej wysokości. W związku z tym Prezes UOKiK uznał, że organ pierwszej instancji wymierzając stronie karę w wysokości 500 zł działał na podstawie obowiązującego prawa i prawidłowo wypełnił dyspozycję art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej. Minimalna wysokość wymierzonej kary była adekwatna do wagi stwierdzonych nieprawidłowości oraz skali działalności ukaranego podmiotu, a przy tym w ocenie organu drugiej instancji spełni swój skutek prewencyjny i skłoni stronę do przestrzegania przepisów o jakości handlowej, szczególnie w zakresie prawidłowego oznakowania przedmiotowych produktów.

W ocenie Prezesa UOKiK, sposób ustalenia wysokości kary pieniężnej przez organ pierwszej instancji był zgodny z kryteriami zawartymi w art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej i znajdował uzasadnienie w zebranych materiałach dowodowych.

Zgodnie z art. 40a ust. 6 i 7 ustawy o jakości handlowej, karę pieniężną, o której mowa w sentencji decyzji, stanowiącą dochód budżetu państwa, należy wpłacić na rachunek bankowy Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej we Wrocławiu w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary stanie się ostateczna.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej, jest organem wyższego stopnia w stosunku do wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej. Zatem, w myśl art. 127 § 2 Kpa w związku z art. 1 ust. 3 ustawy o Inspekcji Handlowej, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest organem właściwym do rozpatrzenia wniesionego odwołania.

Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 1 Kpa organ odwoławczy wydaje decyzję, w której utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów orzekł, jak w sentencji.

Niniejsza decyzja jest ostateczna w trybie postępowania administracyjnego.

Pouczenie

Zgodnie art. 52 § 1, art. 53 § 1 i art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.) od niniejszej decyzji przysługuje skarga wnoszona do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Skargę można wnieść w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Do należności pieniężnych nieuiszczonych w terminie stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 613).

Z up. PREZESA
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
WICEPREZES

Dorota Karczewska

1. **Tadeusz Toczyński**
prowadzący działalność
gospodarczą pod nazwą
BioManiac.pl Produkty Ekologiczne
ul. Józefa Piłsudskiego 96 lok.4
50-017 Wrocław
2. Dolnośląski Wojewódzki Inspektor
Inspekcji Handlowej we Wrocławiu
3. a/a